

دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد

دانشکده بهداشت

عنوان:

مقایسه مداخله‌های مراقبت از راه دور در کنترل بیماری انسدادی مزمن ریوی
(COPD) و عوارض آن: یک مرور نظام مند و متاآنالیز

پایان نامه جهت دریافت درجه کارشناسی ارشد

نگارنده:

زهرا شیوخی

استاد راهنما:

دکتر حمید رضا دهقان

زمستان ۹۹

دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد

دانشکده بهداشت

عنوان:

مقایسه مداخله‌های مراقبت از راه دور در کنترل بیماری انسدادی مزمن

ریوی (COPD) و عوارض آن: یک مرور نظام مند و متاآنالیز

پایان نامه جهت دریافت درجه کارشناسی ارشد

در رشته ارزیابی فناوری سلامت (HTA)

نگارنده:

زهره شیوخی

استاد راهنما:

دکتر حمید رضا دهقان

اساتید مشاور:

دکتر آرزو دهقانی، دکتر محمدصامت

زمستان ۱۳۹۹

اظهارنامه دانشجو

اینجانب زهره شیوخی دانشجوی دوره کارشناسی ارشد ارزیابی فناوری سلامت دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد گواهی می‌نمایم که تحقیقات ارائه شده در این پایان نامه توسط اینجانب انجام شده و صحت و اصالت مطالب نگارش شده مورد تأیید می‌باشد و در موارد استفاده از کار دیگر محققان به مرجع مورد استفاده اشاره شده است. بعلاوه گواهی می‌نمایم که مطالب مندرج در پایان نامه تاکنون برای دریافت مدرک توسط اینجانب یا فرد دیگری ارائه نشده است و هیچ بخش آن از کار سایر دانشجویان و محققین کپی نشده است.

در تدوین متن پایان نامه دستورالعمل مصوب دانشگاه را به طور کامل رعایت کرده‌ام.

امضاء دانشجو:

تاریخ

حق چاپ، نشر و مالکیت معنوی پایان نامه

۱. هرگونه کپی برداری به صورت کل پایان نامه یا بخشی از آن تنها با موافقت استاد راهنما مجاز میباشد.

۲. کلیه حقوق معنوی این اثر متعلق به دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی می باشد و بدون اجازه کتبی دانشگاه به شخص ثالث قابل واگذاری نیست.

۳. استفاده از اطلاعات و نتایج موجود در پایان نامه بدون ذکر مرجع مجاز نمی باشد.

تقدیم بابوسہ بردستان

پدر و مادرم

و

ہمسرم

کہ سایہ مہربانیش سایہ سار زندگیم می باشد او کہ اسوہ صبر و تحمل بوده و مشکلات مسیر

را بر ایمن تسہیل نمود.

تقدیر و تشکر:

پاس بی کران پروردگاری که ما را که هستی مان بخشید و به طریق علم و دانش رهنمونان شد و خوشه جینی از علم و معرفت را در زمین ساخت. به امید آنکه توفیق یابم جز خدمت به خلق او نکوشم.

بدین فرصت را معتنم شمرده و از اساتذ را به نامی که را تقدیر و بزرگوایم جناب آقای دکتر حمیدرضا دهقان که در طول انجام این پایان نامه با راهنمایی های دقیق و ارزشمندشان همواره مرا قرین منت خویش قرار دادند، پاسکزاری می کنم.

از پیکسری ها و گل های اساتید شاور ارجمندم سرکار خانم دکتر آرزو دهقانی و جناب آقای دکتر محمدصامت که از هیچ کوششی در به سرانجام رساندن این پژوهش فروگذار نکردند تشکر می نمایم.

از تمامی اساتید محترم گروه ارزیابی فناوری سلامت، دکتر یوسین زاده، دکتر حامی، دکتر رجبی، دکتر ناینده، دکتر میرزانی، دکتر عمکری شاهی، دکتر شنبی، دکتر کشمیری، دکتر سادات حسینی، دکتر آقا باقری، دکتر خانی که از محضر آن ها کسب علم نمودم تشکر و قدردانی می نمایم.

از دوایران محترم جناب آقای دکتر حسین حامی و سرکار خانم دکتر سیده حمیده ناینده که با پیشنهادات و نظرات ارزشمندشان به ارتقای کیفیت علمی این پایان نامه کمک نمودند بی نهایت پاسکزارم.

از همرازی بی دریغ و صمیمانه هم کلاسی های خوبم حمیدرضا شالو، مریم جعفر جلالی و مریم مرشدیان و دوستان و همرازان عزیزم محبوبت والی اصفهانی و مریم دهقانی وزهرامکی و سمانه دهقانی تشکر می نمایم.

از همکاری و همرازی تمامی اعضای خانواده ام که همواره مشوق و راهنمای بنده بوده اند صمیمانه تشکر می کنم و از خداوند کیتا سلامتی، شادمانی، سعادت و موفقیت تمامی این بزرگواران را در محض محض زندگی شان خواستارم.

از جناب آقای دکتر احرام پوش ریاست محترم دانشکده بهداشت بخاطر حمایت های دلوزانه و سرکار خانم نجیری و سرکار خانم اسدی بخاطر همکاری های بی نهایتان و تمام کسانی که من را در این راه مورد حمایت قرار دادند.

و در پایان نیز از همه عزیزانی که در این رکود مجال ذکر نام آن ها نبود تشکر و قدردانی می نمایم.

زهره شیونجی

خلاصه فارسی

مقدمه: بیماری انسدادی مزمن ریوی (COPD) یک مشکل اساسی در سلامت عمومی است. با توجه به نیاز بیماران مبتلا به بیماری انسدادی مزمن ریوی به مراقبت از راه دور، بنابراین هدف از این مطالعه مقایسه‌ی اثر مداخله‌های مراقبت از راه دور در کنترل و مدیریت بیماری انسدادی مزمن ریوی و عوارض آن، جهت استقرار این فناوری در حوزه سلامت کشورمان ایران است.

روش بررسی:

به منظور یافتن تمامی مقالات مرتبط در زمینه مقایسه مداخله‌های مراقبت از راه دور بر کنترل بیماری انسدادی مزمن ریوی و عوارض آن، تمامی مطالعات منتشر شده در پایگاه داده‌های ISI Web of Science , Cochrane ,Scopus ,PubMed , HTA ,EED ,DARE ,Embase ,CRD, Google scholar , Irandoc , SID, Magiran نظیر پایگاه‌های داده‌ای فارسی نظیر EndNote و حذف موارد تکراری تعداد ۱۱۷۲۳ مقاله جهت بازبینی از طریق عنوان انتخاب شد. از بین ۱۱۷۲۳ مقاله، تعداد ۱۲۷ مقاله بر اساس عنوان و چکیده معیارهای ورود به مطالعه را دریافت نمودند. پس از بررسی متن کامل مقالات منتخب، تعداد ۶۳ مقاله جهت بررسی دقیق متن کامل و پرکردن فرم استخراج داده به مرحله نهایی راه یافتند.

یافته‌ها:

تعداد ۶۳ مقاله جهت بررسی دقیق متن کامل و پرکردن فرم استخراج داده به مرحله نهایی راه یافتند. مداخله‌های مراقبت از راه دور (tele home care) در کنترل افسردگی ($p.value=0,22$)، تعداد روزهای بستری در بیمارستان ($p.value=0,18$) و نتایج تست CAT ($p.value=0,44$) تاثیر گذار نبود اما بر شاخص FEV_1 تاثیر گذار بود ($p.value \leq 0,001$). در مورد نتایج کیفیت زندگی با پرسشنامه‌های متفاوت نیز نتایج متفاوتی به دست آمد.

نتیجه گیری:

نظارت از راه دور امکان بهبود عملکرد بالینی در بیماران مبتلا به COPD را به همراه دارد. شواهد موجود نشان می‌دهد که مراقبت از راه دور برای بیماران مبتلا به COPD قابل اجرا و موثر است و در نهایت برای نشان دادن اثربخشی مراقبت از راه دور در کاهش استفاده و هزینه‌های مراقبت‌های بهداشتی و بهبود کیفیت زندگی در بیماران مبتلا به COPD، به پژوهش‌های بیشتر و سخت گیرانه تری نیاز است.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
ل	فهرست جداول
ل	فهرست نمودارها
۱	فصل اول: مقدمه، کلیات، بیان مسئله
۲	۱-۱ مقدمه، کلیات، بیان مسئله
۷	۲-۱ علت انتخاب موضوع
۸	۳-۱ کلیاتی در مورد موضوع
۸	۱-۳-۱ تعریف بیماری COPD
۸	۲-۳-۱ انواع COPD (بیماری انسدادی مزمن ریوی)
۹	۳-۳-۱ عوامل بیماری COPD (بیماری انسدادی مزمن ریوی)
۹	۴-۳-۱ افراد در معرض ابتلا به COPD (بیماری انسدادی مزمن ریوی)
۹	۵-۳-۱ علائم COPD (بیماری انسدادی مزمن ریوی)
۱۰	۶-۳-۱ چگونگی تشخیص COPD (بیماری انسدادی مزمن ریوی)
۱۰	۷-۳-۱ درمان‌های COPD (بیماری انسدادی مزمن ریوی)
۱۲	۸-۳-۱ پیشگیری از ابتلا به COPD (بیماری انسدادی مزمن ریوی)
۱۲	۴-۱ تشخیص‌ها و تست‌ها
۱۲	۱-۴-۱ Alpha- ^۱ Antitrypsin Test
۱۳	۲-۴-۱ Blood Oxygen Level
۱۴	۳-۴-۱ Bronchoscopy and Bronchoalveolar Lavage (BAL)
۱۴	۴-۴-۱ Lung Function Test
۱۵	۵-۴-۱ اسپیرومتری

۱۶	۵-۱ مدیریت دارویی بیماری
۱۷	۶-۱ اهداف و فرضیات پژوهش
۱۷	۱-۶-۱ اهداف اصلی پایان نامه
۱۷	۲-۶-۱ اهداف ویژه پایان نامه
۱۹	۳-۶-۱ اهداف کاربردی
۲۰	۷-۱ سؤالات و فرضیات
۲۲	۸-۱ تعریف واژه‌ها
۲۲	۱-۸-۱ سلامت از راه دور
۲۲	۲-۸-۱ مراقبت از راه دور
۲۲	۳-۸-۱ پزشکی از راه دور
۲۲	۴-۸-۱ پایش از راه دور
۲۳	۵-۸-۱ مشاوره از راه دور
۲۳	۶-۸-۱ آموزش از راه دور
۲۳	۷-۸-۱ باز توانی ریه از راه دور
۲۵	فصل دوم: بررسی متون
۲۶	۱-۱ بررسی متون
۳۱	فصل سوم: مواد و روش کار
۳۲	۱-۳ مقدمه
۳۲	۲-۳ نوع پژوهش
۳۲	۳-۳ جامعه پژوهش
۳۲	۱-۳-۳ شرکت کنندگان
۳۳	۴-۳ مداخلات
۳۳	۵-۳ مقایسه‌ها
۳۳	۶-۳ پیامدها
۳۳	۱-۶-۳ پیامدهای جایگزین

۳۳	۷-۳ محدوده زمانی انتشار مقالات
۳۳	۸-۳ شرایط مطالعه
۳۴	۹-۳ زبان
۳۴	۱۰-۳ جستجوی مطالعات
۳۴	۱-۱۰-۳ جستجوی منابع الکترونیکی
۳۴	۲-۱۰-۳ جستجوی دستی
۳۴	۱۱-۳ استراتژی جستجو
۳۸	۱۲-۳ بررسی شواهد یافت شده
۳۸	۱-۱۲-۳ معیارهای ورود برای مطالعات
۳۸	۲-۱۲-۳ معیارهای خروج برای مطالعات
۳۹	۱۳-۳ استخراج داده‌ها
۳۹	۱۴-۳ ارزیابی کیفیت مقالات (Quality assessment)
۴۱	۱۵-۳ روش تجزیه و تحلیل داده‌ها (Data Analysis Method)
۴۱	۱-۱۵-۳ واحد تحلیل
۴۱	۲-۱۵-۳ مواجهه با نقصان اطلاعات
۴۱	۳-۱۵-۳ ارزیابی ناهمگنی
۴۱	۴-۱۵-۳ تحلیل زیرگروه‌ها و بررسی ناهمگنی
۴۲	۵-۱۵-۳ تحلیل حساسیت
۴۲	۶-۱۵-۳ فراسوگیری (meta-bias)
۴۲	۱۶-۳ ملاحظات اخلاقی
۴۳	فصل چهارم: یافته‌ها
۴۴	۱-۴ انتخاب مطالعات
۵۳	۲-۴ استخراج داده
۵۳	۳-۴ ارزیابی کیفی مقالات

۳-۴	تاثیر مداخله‌های مراقبت از راه دو در کنترل افسردگی ناشی از بیماری انسدادی مزمن ریوی	۵۶
	(COPD)	
۴-۴	تاثیر مداخله‌های مراقبت از راه دور در نتایج شاخص ^۱ FEV _۱ در بیماری انسدادی مزمن ریوی	۵۸
	(COPD)	
۵-۴	تاثیر مداخله‌های مراقبت از راه دور در تعداد روزهای بستری در بیمارستان ناشی از بیماری انسدادی مزمن ریوی	۶۴
	(COPD)	
۶-۴	تاثیر مداخله‌های مراقبت از راه دور در نتایج تست CAT ناشی از بیماری انسدادی مزمن ریوی	۶۸
	(COPD)	
۷-۴	تاثیر مداخله‌های مراقبت از راه دور در نتایج کیفیت زندگی بیماران مبتلا به انسدادی مزمن ریوی	۷۳
	(COPD)	
۸-۴	تاثیر مداخله‌های مراقبت از راه دور در نتایج مرگ و میر ناشی از بیماری انسدادی مزمن ریوی	۷۵
	(COPD)	
۴-۹	جلوگیری از عدم کفایت تنفسی	۷۷
۴-۱۰	جلوگیری از آتلکتازی	۷۷
۴-۱۱	جلوگیری از بیماری‌های قلبی-عروقی	۷۷
۴-۱۲	پیشگیری از سرطان ریه	۷۷
۴-۱۳	بررسی مطالعات ارزیابی اقتصادی	۷۷
۸۱	فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری	
۱-۵	مقدمه	۸۲
۲-۵	تاثیر مداخله‌های مراقبت از راه دور در کنترل افسردگی ناشی از بیماری انسدادی مزمن ریوی	۸۲
	(COPD)	
۵-۳	تاثیر مداخله‌های مراقبت از راه دور در کنترل شاخص ^۱ FEV _۱ در بیماری انسدادی مزمن ریوی	۸۴
	(COPD)	
۵-۴	تاثیر مداخله‌های مراقبت از راه دور در تعداد روزهای بستری در بیمارستان ناشی از بیماری انسدادی مزمن ریوی	۸۴
	(COPD)	
۵-۵	تاثیر مداخله‌های مراقبت از راه دور در نتایج تست CAT در بیماری انسدادی مزمن ریوی (COPD)	۸۶
	

۵-۶	تاثیر مداخله‌های مراقبت از راه دور در مرگ و میر ناشی از بیماری انسدادی مزمن ریوی (COPD)	۸۷
۵-۷	تاثیر مداخله‌های مراقبت از راه دور در کیفیت زندگی بیماران مبتلا به بیماری انسدادی مزمن ریوی (COPD)	۸۸
۵-۸	نقاط قوت و محدودیت‌ها	۸۹
۵-۹	نتیجه‌گیری	۹۰
۹۴	منابع	

فهرست جداول

جدول ۱-۳- استراتژی جستجو	۳۵
جدول ۲-۳- جدول معیار کیفیت جداد	۴۰
جدول ۱-۴- مقالات خارج شده از مطالعه سیستماتیک	۴۷
جدول ۲-۴- ارزیابی کیفی مقالات براساس چک لیست جداد	۵۳

فهرست نمودارها

نمودار ۱-۴- نمودار فرآیند انتخاب مطالعه براساس روش پریمزا	۴۶
نمودار ۲-۴- سوگرایی انتشار مقالات بر حسب تاثیر مداخله‌های مراقبت از راه دور در کنترل افسردگی ناشی از بیماری انسدادی مزمن ریوی (COPD)	۵۷
نمودار ۳-۴- نمودار انباشت (Forest plot) تاثیر مداخله‌های مراقبت از راه دور در کنترل افسردگی ناشی از بیماری انسدادی مزمن ریوی (COPD)	۵۷
نمودار ۴-۴- سوگرایی انتشار مقالات بر حسب تاثیر مداخله‌های مراقبت از راه دور در نتایج شاخص FEV_1 در بیماری انسدادی مزمن ریوی (COPD)	۵۸
نمودار شماره ۵-۴- نمودار انباشت (Forest plot) تاثیر مداخله‌های مراقبت از راه دور در نتایج شاخص FEV_1 بیماری انسدادی مزمن ریوی (COPD)	۵۹
نمودار ۶-۴- نمودار انباشت (Forest plot) تاثیر مداخله‌های مراقبت از راه دور در نتایج شاخص FEV_1 براساس سال انتشار در بیماران مبتلا به بیماری انسدادی مزمن ریوی (COPD)	۶۱
نمودار ۷-۴- نمودار انباشت (Forest plot) تاثیر مداخله‌های مراقبت از راه دور در نتایج شاخص FEV_1 براساس مدت مطالعه در بیماران مبتلا به بیماری انسدادی مزمن ریوی (COPD)	۶۲
نمودار ۸-۴- نمودار انباشت (Forest plot) تاثیر مداخله‌های مراقبت از راه دور در نتایج شاخص FEV_1 براساس نوع مطالعه در بیماران مبتلا به بیماری انسدادی مزمن ریوی (COPD)	۶۳
نمودار ۹-۴- سوگرایی انتشار مقالات بر حسب تاثیر مداخله‌های مراقبت از راه دور در تعداد روزهای بستری در بیمارستان ناشی از بیماری انسدادی مزمن ریوی (COPD)	۶۴
نمودار ۱۰-۴- نمودار انباشت (Forest plot) تاثیر مداخله‌های مراقبت از راه دور در تعداد روزهای بستری در بیمارستان ناشی از بیماری انسدادی مزمن ریوی (COPD)	۶۵
نمودار ۱۱-۴- نمودار انباشت (Forest plot) تاثیر مداخله‌های مراقبت از راه دور در تعداد روزهای بستری براساس سال انتشار در بیماران مبتلا به بیماری انسدادی مزمن ریوی (COPD)	۶۶

- نمودار ۱۲-۴ نمودار انباشت (Forest plot) تاثیر مداخله‌های مراقبت از راه دور در تعداد روزهای بستری براساس مدت مطالعه در بیماران مبتلا به بیماری انسدادی مزمن ریوی (COPD) ۶۷
- نمودار ۱۳-۴ نمودار انباشت (Forest plot) تاثیر مداخله‌های مراقبت از راه دور در تعداد روزهای بستری براساس نوع مداخله در بیماران مبتلا به بیماری انسدادی مزمن ریوی (COPD) ۶۸
- نمودار ۱۴-۴ سوگرایی انتشار مقالات بر حسب تاثیر مداخله‌های مراقبت از راه دور در نتایج تست CAT بیماری انسدادی مزمن ریوی (COPD) ۶۹
- نمودار شماره ۱۵-۴ نمودار انباشت (Forest plot) تاثیر مداخله‌های مراقبت از راه دور در نتایج تست CAT در بیماری انسدادی مزمن ریوی (COPD) ۷۰
- نمودار ۱۶-۴ نمودار انباشت (Forest plot) تاثیر مداخله‌های مراقبت از راه دور در نتایج تست CAT براساس سال انتشار در بیماران مبتلا به بیماری انسدادی مزمن ریوی (COPD) ۷۱
- نمودار ۱۷-۴ نمودار انباشت (Forest plot) تاثیر مداخله‌های مراقبت از راه دور در CAT براساس مدت مطالعه در بیماران مبتلا به بیماری انسدادی مزمن ریوی (COPD) ۷۲
- نمودار ۱۸-۴ نمودار انباشت (Forest plot) تاثیر مداخله‌های مراقبت از راه دور در CAT براساس نوع مداخله در بیماران مبتلا به بیماری انسدادی مزمن ریوی (COPD) ۷۳
- نمودار ۱۹-۴ سوگرایی انتشار مقالات بر حسب تاثیر مداخله‌های مراقبت از راه دور در کیفیت زندگی بیماران مبتلا به بیماری انسدادی مزمن ریوی (COPD) ۷۴
- نمودار ۲۰-۴ نمودار انباشت (Forest plot) تاثیر مداخله‌های مراقبت از راه دور در کیفیت زندگی بیماران مبتلا به بیماری انسدادی مزمن ریوی (COPD) ۷۵
- نمودار ۲۱-۴ سوگرایی انتشار مقالات بر حسب تاثیر مداخله‌های مراقبت از راه دور در مرگ و میر ناشی از بیماری انسدادی مزمن ریوی (COPD) ۷۶
- نمودار ۲۲-۴ نمودار انباشت (Forest plot) تاثیر مداخله‌های مراقبت از راه دور در مرگ و میر ناشی از بیماری انسدادی مزمن ریوی (COPD) ۷۶